

ЗАВДАННЯ ЗЕМЛЕУСТРОЮ ПОВОЄННОЇ РЕНОВАЦІЇ ТЕРИТОРІЙ

Хропот С.Г., к.т.н., доцент

Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна

Чинним законодавством встановлено [1], що землеустрій як сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію територій проводиться в обов'язковому порядку на землях усіх категорій незалежно від форми власності.

Враховуючи, що значні території держави зазнали і досі зазнають суттєвих ушкоджень, пов'язаних з воєнними діями, вже зараз необхідно напрацьовувати комплекс заходів їх реновації.

З метою забезпечення системності, як невідкладною вбачається доцільність розроблення (і затвердження) стратегічного плану (чи внесення змін і доповнень до [2]), з визначенням як стратегічних так і операційних цілей, комплексу конкретних завдань (визначених в часі) реновації територій.

Очевидно, чинне законодавче регулювання здійснення землеустрою, потребуватиме внесення змін і доповнень в частині нормативного встановлення норм і правил розроблення специфічних заходів із землеустрою, пов'язаних з вирішенням порушеної проблеми.

На думку автора, в першу чергу необхідно буде розробити схеми землеустрою на окремі частини територій (залежно від конкретних обставин, за адміністративним чи географічним поділом). Крім іншого, схема землеустрою має передбачати розподіл земель на категорії, з урахуванням не архівних даних, а наявних результатів натурних обстежень. Цілком поділяю думку окремих науковців (щоправда для зовсім інших цілей), що наведений класифікатор категорій земель [3], не охоплює всі реальні потреби. Зважаючи на фактичний стан земель, де відбувалися активні воєнні баталії, окремі території важко буде віднести до будь-якої із наявних категорій, швидше екс-категорія за архівними

даними. Відповідно, чинний перелік категорій земель, потрібно буде або доповнити, або видозмінити їх правовий режим.

Очевидно, виникне також потреба перерозподілу категорій земель, при цьому, поряд з іншими питаннями, доцільно враховувати взаємний вплив суміжних категорій, задля уникнення явищ пригнічення. За будь-яких обставин (зважаючи на реальний, чи часто-густо удаваний економічний зиск), під час розподілу земель на категорії, необхідно в першу чергу враховувати екологічні показники, що обумовлюють можливості (за якісними показниками) використання земель за певним цільовим призначенням з дотриманням принципів сталого розвитку.

З метою збереження пам'яті про воєнні лиха, нагальною потребою є збереження (консервування) окремих територій без проведення жодних заходів рекультивації, як артефакт вчинених воєнних звірств.

Ще в довоєнний період внесеними змінами і доповненнями до чинного законодавства [1,3] було передбачено необхідність розробляти комплексні плани просторового розвитку території громади, котрі визнані одночасно і містобудівною документацією на місцевому рівні, і документацією із землеустрою. Із самої назви випливає, що комплексний план передбачає здійснювати планувальну організацію територій з урахуванням її якнайповнішої (комплексної) характеристики.

Очевидно, повоєнні комплексні плани територіального розвитку крім іншого (а можливо в першу чергу) мають враховувати характер і наслідки впливу воєнних дій на територіальні ресурси: розірвання природних зв'язків цілісності екосистеми, порушення поверхневого шару ґрунту, хімічне та інші види забруднення, наявність розкиданих решток військової техніки, в тому числі і боезарядів тощо.

Найголовнішим завданням комплексу заходів із землеустрою, пов'язаних з повоєнним відновленням територій має бути пошук варіантів налагодження функціонування всіх елементів довкілля в їх природній цілісності. Людина є невід'ємною складовою довкілля, пов'язана з ним численними зв'язками, та й

взагалі іншого життєвого середовища для людини не існує. Проте, характер взаємозв'язків людини і довкілля на сучасному етапі розвитку (а надто в умовах воєнного стану), не можна визнати задовільним.

Запропонована свого часу стратегія сталого розвитку по своїй суті гомоцентрична, а життя і діяльність людини безпосередньо пов'язані з конкретною територіальною громадою, отже основний тягар приведення довкілля у належний стан на відповідних територіях будуть нести саме територіальні громади. Інакше і бути не може, адже територіальні громади формують регіони, а ті, в свою чергу, державу в цілому.

Не виключено, що території окремих громад потребуватимуть докорінного перепланування і переосвоєння. Дилему щодо доцільності продовження чи видозміни функціонального використання відповідних територій необхідно буде вирішувати за результатами натурних досліджень та експертиз. В разі перепланування окремих територій, необхідно враховувати вимоги як вітчизняних так і зарубіжних норм і стандартів в тому числі і в частині планування і забудови урбанізованих територій. Передумовою прийняття тих чи інших управлінських рішень мають слугувати результати аналізу стану екологічної безпеки¹.

Було б не зайвим в комплексних планах територіального розвитку передбачити можливість, бодай в першому наближенні, виправлення помилкових рішень, допущених в ході реалізації сучасної земельної реформи. За Основним Законом, право приватної власності є непорушним, але встановлювати обмеження ніхто не забороняв, зокрема, в частині забезпечення прав громадян на загальне природокористування.

Щодо планування і реалізації заходів із землеустрою. Законом [1] передбачено проведення громадських слухань, з метою врахування інтересів

---

¹ Я неодноразово пропонував внести зміни до ст.5 [3], в частині визначення пріоритетності принципів земельного права, зокрема п. д) *пріоритети вимог екологічної безпеки* перемістити на чільне перше місце.

мешканців територіальних громад, реалізація зазначеної норми є обов'язковою до виконання.

Література:

1. Про землеустрій: закон України № 858-IV від 22.05.2003р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки/Пост. КМУ №695 від 05.08.2020
3. Земельний кодекс України: закон України № 2768-III від 25.10.2001р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

**ІНСТИТУЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ,
ЙОГО ВПЛИВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО
ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ**

Яремко Ю.І., д.е.н., професор, Дудяк Н.В., д.е.н., доцент,

Баруліна І.Ю., аспірант

Херсонський державний аграрно-економічний університет, м.Херсон, Україна

Соціально-економічний розвиток регіонів нашої країни є динамічним і вимагає постійного вдосконалення організаційних форм щодо державного управління, потребує вчасної раціоналізації їхніх структур. Організаційні структури повинні удосконалюватися на основі існуючих науково-методичних підходів, запропонованих напрямів вдосконалення системи управління, науково обґрунтованого інституціонального механізму державного регулювання з урахування загальних принципів, методів та закономірностей їх проектування.

Відповідно до «Порядку денного на XXI століття» сталий розвиток оцінюється в просторі вимірів: економічного, екологічного, соціального та інституціонального. При цьому інституціональний фактор розглядається як засіб, що забезпечує збалансованість розвитку шляхом урегулювання взаємодії кожної з підсистем та є основою їхнього розвитку, визначаючи напрям розвитку.